

היום נלמד בעזרת ה':

שקלים דף טו

משנה: שתי לשכות (חדרים) היו בבית המקדש סמוכות זו לזו. אחת לשכת 'חשאי' על שם הצדקה שהיתה ניתנת בה בחשאי. ואחת לשכת 'הכלים' על שם הכלים שהיו המתנדבים כלים מניחים בה.

גמרא: הגמרא מביאה מעשים על צדקה שהיתה ניתנת בסתר על ידי האמוראים, באופנים שונים. גבאי הצדקה היו נותנים אותה לעני על ידי מישהו אחר שאינו מזוהה עם המגבית. וכן היו נותנים אותה בלילה. וכן היו נותנים אותה בהסוואה בצורת הלואה.

חייא בר אדא (אמר): היו זקנים בימינו שלא היו מסכימים לקבל צדקה במשך השנה, בגלל שכבר נגזר עליהם ביום כיפור הכסף המגיע להם, ולא רצו לקבל אותו על ידי צדקה. מלבד בעשרת הימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים היו מסכימים לקבל צדקה, מכיון שעדיין לא נגזר עליהם.

נחמיה איש שיחין: הגמרא מביאה מעשים בגודל הזהירות במצוות הצדקה. נחמיה איש שיחין שהביא לעני אוכל אחר שלא היה רגיל בו (בשר בקר במקום עוף) ומת, נחום איש גמזו שהתאחר מלהביא לעני אוכל ומת. ולכפרה על כך קיבל על עצמו נחום איש גמזו יסורים נוראים.

רבי הושעיא רבה: המלמד של בנו היה סגי נהור (עיוור), והיה רגיל רבי הושעיא לסעוד איתו כל יום. וכשבאו אורחים לרבי הושעיא לא אכל איתו, ולאחר מכן פייס את העיוור שחשש שיזלזלו בו האורחים. והעיוור בירך אותו בברכה נפלאה ששמעה מרבי אליעזר בן יעקב, שהתייחס באופן מכובד לעיוור והעיוור בירך אותו את הברכה הזו. (רבי אליעזר בן יעקב ישב מתחת לעיוור, בכדי שאנשים יבינו שהעיוור הוא גברא רבה ובעקבות כך פירנסו אותו האנשים בכבוד).

(המשך בדף הבא ↓)

רבי חמא בר חנינא: השתבח בפני רבי הושעיא, על הממון הרב שהשקיעו אבותיו בבניית בתי כנסת מפוארים בלוד, ואמר לו רבי הושעיא מוטב היה אם היו משקיעים את הכסף הזה לפרנס אברכים שיושבים ולומדים תורה!

מעשה דומה אירע עם רבי אבון שבנה את השערים של בית המדרש הגדול.

תני קדשי המזבח: בברייתא מובא שאם חסר דבר מה לצורך קודשי המזבח, לוקחים אותו מקודשי בדק הבית (כגון אם צריך בהמה להקרבה שהוקדשה לבדק הבית). אבל להיפך לא לוקחים לצורך בדק הבית מקודשי המזבח, מכיון שמעלים בקודש ואין מורידין. ברייתא זו לכאורה סותרת את משנתנו, שמשמע שרק כלים שיש בהם צורך לבדק הבית משאירים אותם, אבל שאר הכלים אפילו אם יש בהם צורך למזבח - לא נלקחים למזבח אלא נמכרים ודמיהם נופלים לבדק הבית?

הגמרא מתרצת שכוונת המשנה כך היא: כלי שיש בו צורך - לבדק הבית או למזבח - ללשכת בדק הבית מניחים אותו, ומשם לוקחים אותו למה שצריכים. (על פי קרבן העדה).

הדרן עלך אלו הן הממונין

פרק ששי. משנה: 13 שופרות (= קופות מעץ העשויות בצורת שופר) היו במקדש.

13 מקומות היו במקדש ששם השתחוו כשהיו עוברים שם. של בית רבן גמליאל ושל בית רבי חנניה סגן הכהנים היו משתחוויים במקום נוסף - כנגד לשכת העצים שבה היו עצי המערכה למזבח, שהיה להם מסורת ששם הארון (= ארון הברית) נגנז לפני חורבן בית המקדש הראשון.

מעשה בכהן שהיה מסיר את העצים שיש בהם תולעת (שהם פסולים למזבח), וראה רצפה אחת בלשכת העצים שהיא גבוהה יותר משאר הרצפות, והבין שהרימו את המרצפת והחזירו אותה ושם נגנז הארון, ורצה לומר לחברו שיראה את הדבר, ולא הספיק לגמור לומר לו עד שיצאה נשמתו, ובעקבות כך ידעו כולם בבירור שאכן שם נגנז הארון, ולכן מת כיון שנגזר משמיים שלא יוודע מקומו עד שתבוא הגאולה.

גמרא: השופרות הנ"ל היו עקומות, וצרות מלמעלה ורחבות מלמטה, כדי שהרמאים לא יכניסו את ידיהם לשופר כדי לתרום כביכול אבל באמת יגנבו משם כסף.

תני בשם רבי אליעזר: הארון גלה עם ישראל לבבל בחורבן בית המקדש הראשון, שנאמר (= בבבואת ישעיהו למלך חזקיהו) "הנה ימים באים, ונשא כל אֶשֶׁר בְּבֵיתְךָ וְאֶשֶׁר אֶצְרֵי אֲבֹתֶיךָ עַד הַיּוֹם הַזֶּה בְּבִלְהָ, לֹא יִתֵּר דְּבָר אֶמֶר ה' ", "דָּבָר" מרמז על עשרת הדיברות שהיו כתובות על הלוחות שהיו מונחות בארון.

לדעת **רבי יהודה בר אילעאי:** הארון נגנז במקומו שבמקדש, שנאמר לעניין הארון "וַיֵּאָרְכוּ הַבְּדִים וַיִּגְאֻוּ רְאֵשֵׁי הַבְּדִים מִן הַקֹּדֶשׁ עַל פְּנֵי הַדְּבַיִר וְלֹא יִגְאֻוּ הַחוּצָה וַיְהִי שֵׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה", מכך שנאמר "עַד הַיּוֹם הַזֶּה" מוכח שהארון נמצא שם עד היום ולא גלה לבבל.

קושיא: בתחילת הפסוק נאמר שבדי הארון היו נראים מבחוץ (= "וַיִּגְאֻוּ רְאֵשֵׁי הַבְּדִים"), ואילו בהמשך הפסוק נאמר שהם לא נראו מבחוץ (= וְלֹא יִגְאֻוּ הַחוּצָה"? **תירוץ:** הם היו נראים ולא נראים, כלומר הבדים היו מאחורי הפרוכת והיו בולטים כשני דדי אשה הבולטים מתחת חלוקה.

לדעת **רבנן:** הארון נגנז בלשכת העצים.

תני רבי יהודה בר אלעי וכו': היו שני ארונות, אחד שהתורה נתונה בתוכו (= יש מפרשים שהיו בו ספר תורה והלוחות השניות, ויש מפרשים שרק הלוחות השניות היו בו) והוא היה מונח באהל מועד, ואחד ששבדי הלוחות הראשונות היו בו והוא היה נוסע לפניהם כשהלכו במדבר. ולדעת **רבנן** היה רק ארון אחד, ופעם אחת בימי עלי הכהן הוציאו אותו למלחמה ושבו אותו פלישתים.

ראיה לרבנן: שכשיצאו בני ישראל למלחמה בפלישתים עם הארון, הפלישתים נבהלו כיון שהם לא ראוהו מעולם יוצא למלחמה, מוכח שהוא לא היה רגיל לצאת עם ישראל למלחמה. **ראיה לרבי יהודה בר אלעי:** כששאל המלך נלחם בפלישתים הוא ביקש מאחיה שיגש אל הארון כדי לשאול באורים ותומים, והרי באותו הזמן הארון היה בכלל בקרית יערים? אלא בהכרח שהיו שני ארונות והארון השני היה עם שאול במלחמה.

לדעת רבנן שאול לא התכוון לומר לאחיה שיגש לארון הברית, אלא לסתם ארון שהיה בו את הציץ ושאר בגדי הכהן הגדול, משום שכדי לשאול באורים ותומים על הכהן הגדול ללבוש את שמונת בגדיו.

ראיה נוספת לרבי יהודה בר אלעי: כשדוד המלך ציווה לאוריה החיתי שירד לביתו, אוריה אמר לדוד שאינו רוצה לרדת כיון שהארון וכל ישראל נמצאים במלחמה ב"סוכות", מוכח שאכן היו שני ארונות והשני יצא עימם למלחמה.

לדעת רבנן אכן היה רק ארון אחד והוא היה במקומו בירושלים, וכוונת אוריה הייתה שהארון נמצא ב"סוכות" כלומר רק תחת סכך ולא תחת תקרה, שבאותו הזמן עדיין לא נבנה בית המקדש.